

راهنمای پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک

سیاست های پژوهشی و برنامه ریزی ها باید در راستایی باشد تا هر دانشجو حداقل:

- ۱- یک مقاله در مجمع (سمپوزیوم، کنفرانس، کنگره) علمی تخصصی رشته خود در طول تحصیل ارائه دهد.
- ۲- یک مقاله از تحقیق او در مجلات علمی پژوهشی معتبر چاپ شود.
- ۳- عضو انجمن علمی رشته خود باشد.

تسهیلات و خدمات قابل ارائه به دانشجویان در حوزه پژوهش

۱- تسهیل همکاری در طرح های تحقیقاتی اعضای هیات علمی

در خصوص طرح های گرانت و یا طرح های پژوهشی بزرگ، که اساتید مجری آنها هستند و دانشجو بعدا به تیم می پیوندد دانشجو می تواند توسط مجری اصلی طرح به عنوان همکار جدید به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه معرفی گردد.

۲- شرکت در مجامع معتبر علمی - پژوهشی

به منظور ارائه فعالیت های پژوهشی جهت تبادل نظر با دیگر متخصصان، گسترش و تقویت ارتباط علمی بین پژوهشگران دانشگاهی و صنعتی و ارتقای کیفیت پژوهش، دانشجویان می توانند جهت ارائه مقاله در مجامع معتبر علمی پژوهشی داخل کشور شرکت نمایند و مطابق شرایط مندرج در دستورالعمل ارائه مقاله در مجامع معتبر علمی داخل کشور هزینه های شرکت را دریافت نمایند.

۳- چاپ مقالات

الف - به دانشجویان به ازای هر یک از مقالات چاپ شده در مجلات معتبر علمی و پژوهشی مبلغ ۴۰۰/۰۰۰ ریال و به ازای هر مقاله چاپ شده در مجلات نمایه شده در بانک اطلاعاتی ISI و Pubmed/Medline مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال جایزه تعلق می گیرد.

ب - به ازای هر یک از خلاصه مقالات چاپ شده در کتابچه مجموعه مقالات مجامع علمی، مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به عنوان تشویق پرداخت می گردد. خلاصه مقاله نباید پیش از این در هیچ مجمع داخلی دیگری از سوی نویسنده و یا نویسندگان ارائه شده باشد. جهت پرداخت هزینه، ارائه ی چکیده مقاله چاپ شده در کتابچه مجموعه مقالات و گواهی شرکت در مجمع الزامی می باشد. هزینه شرکت در مجامع علمی، حداکثر یکبار در سال قابل پرداخت است.

تذکر: مقالات و خلاصه مقالات باید به نام دانشگاه علوم پزشکی اراک چاپ شده باشد.

آدرس (Affiliation) دانشگاه جهت درج در مقالات فارسی:

دانشگاه علوم پزشکی اراک، اراک، ایران

آدرس (Affiliation) دانشگاه جهت درج در مقالات انگلیسی:

Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

تدوین و نگارش پایان نامه، آخرین بخش دوره آموزشی است که طی آن دانشجوی موظف است در یک زمینه مربوط به رشته تحصیل خود و زیر نظر استاد راهنما به تحقیق و تتبع بپردازد. انجام تحقیق و نگارش پایان نامه توسط دانشجو و با هدایت اساتید راهنما و مشاور صورت می گیرد. پایان نامه می بایستی حاصل تحقیق و مطالعات و استنتاجات دانشجو بوده، نمی تواند ترجمه و یا تکرار کارهای انجام شده دیگران باشد مگر با ارائه دلایل و استدلالات قابل توجیه و تصویب شورای پژوهشی.

مراحل انجام پایان نامه

۱- تصویب پایان نامه

ماده ۱: تکمیل پروپوزال تحقیق به صورت تایپ شده و تحویل به گروه آموزشی.

تبصره ۱: دانشجو پس از انتخاب پایان نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرساند، موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیمسال (های) بعد نیز برای آن ثبت نام نماید. در این حال نمره پایان نامه در آخرین نیمسال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می شود و در میانگین نمرات او منظور خواهد شد.

تبصره ۲: مسئولیت نظارت و کنترل حضور دانشجو به عهده گروه آموزشی مربوطه است.

ماده ۲: دانشجو باید موضوع پایان نامه را با نظر استاد راهنما انتخاب کرده و با کمک و هدایت وی پروپوزال تحقیق را تکمیل نماید.

تبصره ۱: عنوان پایان نامه باید رسا و مختصر باشد. یک پایان نامه، بیش از یک عنوان نمی تواند داشته باشد و عنوان تصویب شده با عنوان درج شده در پایان نامه باید عینا یکی باشد. یک عنوان خوب، مختصر، مفید و جامع است و با کمترین تعداد کلمات، محتوای پایان نامه را معرفی می کند.

ماده ۳: تصویب اولیه پروپوزال پایان نامه در کمیته تخصصی گروه با حضور حداقل ۲ نفر از اعضای هیات علمی گروه مربوطه و یا سایر گروه های مرتبط با موضوع (به غیر از استاد راهنما یا مشاور) انجام می گیرد.

تبصره ۱: ارائه پروپوزال تحقیق به نحو مناسب و پاسخ به سوالات و اشکالات طرح شده در کمیته تخصصی گروه، بر عهده دانشجو است و اساتید راهنما در صورت نیاز، توضیحات لازم را ارائه خواهند کرد.

ماده ۴: مرحله بعدی تصویب پروپوزال، در شورای پژوهشی دانشکده و یا مرکز آموزشی درمانی و یا مرکز تحقیقات می باشد. در صورت ارائه نظر یا پیشنهاد اصلاحی از طرف شورای پژوهشی، مراتب توسط دبیر شورا به استاد راهنما و دانشجو ابلاغ و دانشجو موظف است پس از هماهنگی با استاد راهنما، پروپوزال اصلاح شده نهایی را طی حداکثر یک ماه به شورای پژوهشی مربوطه تحویل تا در صورت نیاز، مجددا در جلسه شورا مطرح گردد.

تبصره ۱: طرح پروپوزال در شورای پژوهشی منوط به ارائه گواهی گذراندن روش تحقیق می باشد.
تبصره ۳: ارسال صورتجلسات شورا های پژوهشی اقماری از طریق کارتابل اداری به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه الزامی است. صورتجلسات شورا های پژوهشی بیمارستانی که در آن پایان نامه های مربوط به دانشجویان دانشکده پزشکی مطرح می گردد از طریق کارتابل اداری به معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه و ریاست دانشکده پزشکی الزامی است. صورتجلسات پایان نامه های مطرح شده در مراکز تحقیقاتی نیز علاوه بر معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه باید به ریاست دانشکده مربوطه نیز ارسال گردند.

ماده ۵: استاد راهنما به پیشنهاد دانشجو، موافقت استاد و تأیید شورای تخصصی گروه آموزشی تعیین می شود.

ماده ۶: استاد راهنمای اصلی باید از بین اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اراک انتخاب شود.

تبصره ۱: استاد راهنما باید دارای مدرک دکترا با حداقل مرتبه استادیاری باشد.

تبصره ۲: در رشته هایی که استادیار به تعداد کافی وجود ندارد، استاد راهنما را می توان با تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین مربیان برجسته و دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی انتخاب کرد.

ماده ۷: استاد مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و پس از تأیید کمیته تخصصی گروه مربوطه تعیین می شود.

ماده ۸: پایان نامه ها می توانند یک استاد راهنما و حداکثر دو استاد مشاور داشته باشند.

تبصره ۱: به منظور تسهیل انجام تحقیقات میان رشته‌ای، تقویت ارتباط با صنعت، سوق دادن موضوع پایان نامه‌ها در راستای نیازهای کشور و ارتقای کیفیت پایان نامه‌ها، در کنار استاد راهنمای اصلی از یک استاد راهنمای دیگر نیز می توان جهت هدایت پایان نامه، استفاده کرد.

تبصره ۲: استاد راهنمای دوم با پیشنهاد استاد راهنمای اصلی و تأیید گروه تخصصی و رعایت شرایط استاد راهنما در آیین نامه انتخاب می گردد.

تبصره ۳: رشته و گرایش تحصیلی اساتید راهنما و مشاور باید با موضوع پایان نامه پیشنهادی دانشجوی هماهنگ باشد.

ماده ۹: کلیه نظرات استاد مشاور در چهارچوب پایان نامه، می بایستی با توافق استاد راهنما اعمال گردد.

ماده ۱۰: هر عضو هیأت علمی می تواند بطور همزمان در مرتبه مربی راهنمایی ۲ پایان نامه، در مرتبه استادیاری،

۴ پایان نامه، در مرتبه دانشیاری، ۶ پایان نامه و در مرتبه استادی، ۸ پایان نامه را عهده دار گردد.

۲- انجام پایان نامه

ماده ۱۱: دانشجوی موظف است پس از تصویب پروپوزال در کمیته اخلاق دانشگاه، هر ۳ ماه یکبار گزارش پیشرفت

کار را با تأیید استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی مربوطه، به شورای پژوهشی مربوطه تحویل دهد. عدم ارائه

گزارش ۳ ماهه، در ارزشیابی پایان نامه لحاظ خواهد شد.

تبصره ۱: در گزارش سه ماهه باید دو موضوع به روشنی بیان شود: خلاصه کارهای انجام شده در سه ماه گذشته و کارهای پیشنهادی برای سه ماه آینده.

۳- دفاع از پایان نامه

ماده ۱۲: دانشجو موظف است قبل از دفاع، متن کامل تایپ شده پایان نامه را به همراه ارائه گواهی گذراندن دوره مقاله نویسی و مجوز اساتید راهنما و مشاور، مبنی بر آماده بودن پایان نامه برای دفاع، به مدیر گروه مربوطه ارائه نماید.

ماده ۱۳- دفاع از پایان نامه نمی تواند در مدتی کمتر از ۶ ماه پس از تایید نهایی پروپوزال پایان نامه در کمیته اخلاق دانشگاه انجام شود.

ماده ۱۴- دانشجو باید پایان نامه خود را به صورت پایان نامه ی آماده ی چاپ و مطابق با راهنمای نگارش پایان نامه تدوین و پس از تایید استاد راهنما و مشاور، حداقل دو هفته قبل از تاریخ دفاع جهت ارسال به داوران به مدیر گروه مربوطه تحویل دهد.

تبصره ۱: اطلاع رسانی جهت زمان برگزاری جلسه به صورت عمومی در تابلوی های مربوطه در دانشکده یا بیمارستان، توسط دانشجو الزامی می باشد.

ماده ۱۵- برای هر پایان نامه، دو نفر به عنوان داور توسط گروه مربوطه معرفی می گردد. تحویل پایان نامه و دعوتنامه رسمی مربوط به اساتید راهنما، مشاور و داوران به عهده دانشجو خواهد بود.

تبصره ۱: اساتید پیشنهادی گروه آموزشی، ترجیحا از بین داوران پروپوزال انتخاب شوند.

ماده ۱۶- ارزشیابی پایان نامه در جلسه دفاعیه و توسط هیات داوران متشکل از استاد (اساتید) راهنما، اساتید مشاور و ۲ نفر از اعضای هیات علمی منتخب که به عنوان داور با حق رای انتخاب شده اند صورت می گیرد.

تبصره ۱: در جلسه دفاعیه، حضور استاد راهنما، یک نفر از اساتید مشاور، یک نفر از داوران و نماینده دانشکده الزامی است.

تبصره ۲: در صورت ایجاد اختلاف بین هیات داوران در ارزشیابی پایان نامه، حل و فصل موضوع به عهده رئیس جلسه (نماینده دانشکده) خواهد بود.

تبصره ۳: در صورتیکه مدیر گروه جزو اساتید راهنما، مشاور و داور نباشد به عنوان نماینده دانشکده در جلسه شرکت می کند و در غیر اینصورت یکی از داوران به عنوان نماینده دانشکده انتخاب می گردد.
تبصره ۴: حضور مدیر گروه مربوطه به عنوان نماینده دانشکده، بدون حق رای می باشد.

ماده ۱۷: جلسه دفاعیه بصورت علنی و با حضور هیات داوران، اعضای هیات علمی و دانشجویان برگزار می گردد. مدت ارائه دانشجو حداکثر ۲۰ دقیقه بوده و وی موظف است پس از پایان گزارش تحقیق، به سوالات حضار پاسخ گوید. در ادامه هیات داوران جهت ارزشیابی پایان نامه تشکیل جلسه خواهند داد.

تبصره ۱: جلسه دفاع باید در دانشگاه علوم پزشکی اراک برگزار شود.

تبصره ۲: جلسه دفاع، با معرفی دانشجو و هیات داوران توسط رئیس جلسه آغاز می گردد.

تبصره ۳: تنظیم وقت جلسه دفاعیه با داوران مدعو می باشد.

ماده ۱۸: هیأت داوران در پایان جلسه دفاعیه، در غیاب دانشجو و حاضرین در جلسه، پس از شور و مشورت امتیاز پایان نامه را تعیین می کنند. نماینده دانشکده، آراء یا امتیازات داوران را در جلسه دفاع به شکل محرمانه اخذ می کند و رأی یا امتیاز نهایی را بصورت نمره اعلام می کند و این نمره به آموزش دانشکده جهت درج در کارنامه ارسال می گردد. در خصوص جلسات دفاعیه که در بیمارستان ها برگزار می گردد نمره از طریق آموزش بیمارستان به دانشکده ارسال می شود.

ماده ۱۹: پس از اعلام نتیجه جلسه دفاع، دانشجو در حضور هیأت داوران سوگندنامه را قرائت نموده و فارغ التحصیل محسوب می شود.

تبصره ۱: ارسال (Submit) مقاله منتج از پایان نامه شرط الزامی برای دفاع می باشد. مقاله مستخرج از پایان نامه نباید برای مجلات ترویجی و یا توسعه ای ارسال گردد. ترتیب اسامی در مقاله منتج از پایان نامه در اختیار استاد راهنما می باشد. مقاله فارسی یا انگلیسی منتج از پایان نامه باید در انتهای متن پایان نامه قرار گرفته و همراه با آن صحافی گردد.

تبصره ۲: حداکثر نمره پایان نامه ای که تنها ارسال مقاله داشته باشد ۱۸ می باشد.
تبصره ۳: در صورت پذیرش یا چاپ یک مقاله ی مستخرج از پایان نامه در مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی، حداکثر نمره تا ۱۹ و پذیرش یا چاپ دو مقاله ی مستخرج از پایان نامه در مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی، حداکثر نمره ۲۰ خواهد بود. منظور از مجلات معتبر علمی پژوهشی داخلی، مجلاتی است که به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.
تبصره ۴: چنانچه مقاله استخراج شده از پایان نامه در یکی از مجلات ایندکس شده در ISI و Pubmed/Medline چاپ یا پذیرش شود، حداکثر نمره ۲۰ خواهد بود.
تا اطلاع ثانوی امتیاز تعلق گرفته به چاپ مقالات منتج از پایان نامه در ژورنال Clinical Research Iranian دانشگاه علوم پزشکی اراک نیز مشابه مقالات ISI و Pubmed/Medline خواهد بود.

تبصره ۵: حداکثر یک نمره تشویقی از موارد الف تا ج به سقف پایان نامه اضافه می شود.
الف) ارائه خلاصه مقاله از پژوهش های غیر از پایان نامه در مجامع علمی ملی و بین المللی، حداکثر ۰/۵ نمره
ب) ارائه خلاصه مقاله از پایان نامه، حداکثر ۰/۵ نمره
ج) پذیرش یا چاپ مقاله از پژوهش های غیر از پایان نامه، حداکثر ۱ نمره
تبصره ۶: اگر دانشجو مقاله علمی پژوهشی دیگری از پایان نامه خود پذیرش یا چاپ نماید ۰/۲ نمره برای مجلات علمی پژوهشی، ۰/۲۵ نمره برای مجلات نمایه شده در Scopus و ۰/۵ نمره برای ISI و Pubmed/Medline در نظر گرفته می شود.

تبصره ۷: چنانچه پایان نامه از نظر هیات داوران غیر قابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان نامه خود را کامل و حداکثر یک بار دیگر در زمانی که هیات داوران تعیین می کنند از آن دفاع نماید. دانشجویانی که در فرصت های تعیین شده نتوانند از پایان نامه خود دفاع کنند از تحصیل محروم شده و مدرکی دریافت نمی کنند.

مواردی که در این شیوه نامه مسکوت مانده است با تصویب شورای آموزشی و پژوهشی دانشگاه اقدام می شود.

راهنمای تکمیل فرم طرح تحقیق پایان نامه

نحوه پاسخ به برخی از بندهای فرم طرح تحقیق و راهنمایی های لازم

۱- عنوان پایان نامه

عنوان می تواند از موضوع، هدف، فرضیه یا سؤال پژوهش استخراج شود اما باید به گونه ای باشد که کل طرح را در برگیرد.

۲- بیان مسأله

مسأله و سؤال های اصلی تحقیق باید شامل توضیح روشن، صریح، قاطع و مختصری از آنچه که پژوهشگر واقعاً قصد انجام، بررسی یا تعیین آن را دارد باشد و شناختی دقیق و واضح را از زمینه پژوهش ارائه کند. دامنه موضوع پژوهش باید محدود بوده و حتی المقدور فقط یک مسأله یا مشکل را در برگیرد و فاقد کلی گویی، ابهام و پیچیدگی باشد. مسأله می تواند به صورت خبری یا سوالی باشد.

۳- سابقه و ضرورت انجام تحقیق

مرور سابقه علمی موضوع، خلاصه ای از آثار علمی موجود در زمینه موضوع پژوهش است که باید نشان دهد که مهمترین آثار موجود در این زمینه توسط دانشجو، مطالعه، بررسی و ارزیابی شده است. اگر کار مشابهی با آنچه که دانشجو به دنبال انجام آن است قبلاً انجام شده باشد دانشجو در این قسمت باید به نوعی ثابت کند که

پژوهش پیشنهادی وی باز هم لازم است که انجام شود. هم چنین ضرورت پرداختن به چنین پژوهشی با اهمیت موضوع آن با توجه به معیارهایی نظیر توسعه کشور، صرفه جویی در هزینه ها، گسترش دانش، بهبود روش ها، حل مشکلات کشور و نظایر آن باید به اثبات رسد.

۴- فرضیه ها

در حالی که تعریف مسأله، جهت کلی مطالعه را نشان می دهد، فرضیه به تفصیل و با دقت، جهت کار را روشن می کند. فرضیه، پاسخ اولیه پژوهشگر به مسأله پژوهش است که باید قابل سنجش و آزمایش باشد. در صورتی که پژوهش دارای فرضیه باشد، این فرضیه یا فرضیه ها باید روابط بین متغیرهای پژوهش را نشان دهند. بنابراین در این صورت، متغیرهای مستقل باید به دقت تعیین و تشریح شوند.

۵- هدف ها

در تشریح هدف پژوهش باید به متغیرهایی که قرار است آزموده شوند، نظریه ای که به کار گرفته می شود، روش هایی که استفاده می شوند و جامعه پژوهش اشاره شود. هدف پژوهش باید آنچه را که در نهایت و پس از انجام پژوهش حاصل خواهد شد نشان دهد. هدف یا هدف های پژوهش باید نتایج اصلی پژوهش را توصیف کنند و قابل سنجش و ارزیابی، روشن و قابل درک و قابل حصول باشند. اهمیت هدف های پژوهش در این است که بخش مهمی از ارزیابی نتایج انجام طرح های پژوهش و موفقیت یا عدم موفقیت پژوهشگر، با ارزیابی میزان حصول به نتایج انجام می شود. در این بند می توان یک هدف کلی و سپس چند هدف جزئی را که تشکیل دهنده هدف کلی هستند مطرح کرد.

۶- روش انجام تحقیق

روش پژوهش را می توان از چند بعد تعیین کرد:

۶-۱- از نظر روش گردآوری اطلاعات

مشاهده: گردآوری اطلاعات و شناخت واقعیت ها با استفاده از حواس و با توجه و تمرکز مستقیم بر روی موضوع صورت می گیرد.

آزمایش: گردآوری اطلاعات با ایجاد یک محیط غیر واقعی که به وسیله پژوهشگر ساخته می شود و دستکاری در متغیر مستقل تحت کنترل شده، انجام می شود. در این روش، گردآوری اطلاعات ممکن است با استفاده از تجهیزات و وسایل مربوطه انجام شود.

پرسشنامه: گردآوری اطلاعات از طریق پرسش از آزمودنی درباره موضوع، به صورت کتبی انجام می شود.

مصاحبه: گردآوری اطلاعات از طریق پرسش حضوری از آزمودنی درباره موضوع صورت می پذیرد.

مطالعه: گردآوری اطلاعات از طریق مرور و بررسی سوابق و پیشینه های موجود در کتابخانه ها یا سایر مراکز اطلاعات و همچنین پرونده ها و انواع دیگر وسایل نگهداری اطلاعات انجام می گیرد. در صورتی که روش دیگری به کار برده می شود باید ذکر شود.

۶-۲- از نظر جامعه و نمونه

در این قسمت، چگونگی گردآوری اطلاعات از لحاظ جامعه یا نمونه تعیین می شود. در صورتی که اطلاعات کلیه آحاد جامعه مورد پژوهش به صورت تک به تک گردآوری شود، سرشماری انجام شده اما اگر تعداد محدود و معینی از آحاد جامعه انتخاب شوند و فقط اطلاعات مربوط به آنها بررسی شود، نمونه گیری انجام شده است. نمونه گیری می تواند به روش های زیر انجام شود:

نمونه گیری تصادفی ساده: در این روش، عناصر نمونه به صورت تصادفی، مستقیم و در یک مرحله از جامعه گزینش می شوند. شانس کلیه عناصر برای انتخاب، مساوی است. انتخاب تصادفی می تواند با استفاده از جدول اعداد تصادفی یا به صورت قرعه کشی باشد.

نمونه گیری تصادفی با طبقه بندی: در این روش، ابتدا جامعه به طبقات یا قسمت های همگن و دو به دو سازگار تقسیم می شود و آنگاه نمونه های تصادفی ساده از طبقات انتخاب می شوند.

نمونه گیری خوشه ای: در این روش، جامعه به گروه ها یا خوشه هایی از عناصر، تقسیم و نمونه ای احتمالاتی از خوشه ها انتخاب می شوند و تمام عناصر خوشه های انتخاب شده در نمونه منظور می شود. این نوع نمونه گیری می تواند یک مرحله ای باشد یا به صورت چند مرحله ای انجام پذیرد.

نمونه گیری تصادفی سیستماتیک: در این روش، n امین عنصر چهارچوب، برای نمونه انتخاب می شود. اولین عنصر در بین n فرد نخستین، به طور تصادفی تعیین می شود.

نمونه گیری انتخابی: در این روش، عناصر نمونه بر اساس قضاوت پژوهشگر و به صورت غیر تصادفی و غیر احتمالاتی برگزیده می شوند.

در صورتی که روش دیگری به کار برده می شود باید ذکر شود.

۶-۳- از نظر روش تحلیل اطلاعات

در این قسمت باید روش تحلیل اطلاعات گردآوری شده برای اثبات یا رد فرضیه یا پاسخ به سؤال پژوهش نوشته شود. تحلیل اطلاعات می تواند به دو روش کلی تحلیل کمی اطلاعات یا تحلیل کیفی اطلاعات انجام شود.

تحلیل کمی اطلاعات: در صورتی که اطلاعات گردآوری شده کمی باشند، برای تحلیل آنها باید از تکنیک های تحلیل کمی اطلاعات استفاده کرد.

- اگر اطلاعات فقط تلخیص، تشریح یا نمایش داده می شوند، تحلیل توصیفی اطلاعات انجام می شود. تحلیل توصیفی اطلاعات با نمایش توزیع فراوانی داده ها، شاخص های مرکزی (مثل میانگین، نما و مد)، شاخصهای پراکندگی (مثل واریانس و انحراف معیار) و نظایر آنها انجام می شود.
- اگر با تحلیل اطلاعات، از نتایج بدست آمده از داده های مربوط به یک نمونه، درباره کل جامعه نتیجه گیری می شود و این نتایج به جامعه تعمیم داده می شود، تحلیل استنباطی اطلاعات انجام می گردد. تحلیل استنباطی اطلاعات با تکنیک هایی نظیر پیش بینی (مثل سری های زمانی)، اندازه گیری همبستگی (مثل همبستگی پیرسون یا رتبه بندی اسپیرمن) و اندازه گیری تفاوت ها (مثل مربع کای یا تی استیودنت) و نظایر آنها انجام می شود.
- تحلیل کیفی اطلاعات:** در صورتی که اطلاعات گردآوری شده کیفی باشند، برای تحلیل آنها باید از تکنیک های تحلیل کیفی اطلاعات استفاده کرد.
- اگر اطلاعات کیفی برای تحلیل بهتر تبدیل به اطلاعات کمی می شوند، از تکنیک های تبدیل کیفیت به کمیت استفاده می شود. از جمله این تکنیک ها می توان به تحلیل محتوا اشاره کرد.
- اگر اطلاعات کیفی به همان صورت تحلیل می شوند، از تکنیک های بدون تبدیل به کمیت استفاده می شود. از جمله این تکنیک ها می توان به روش تحلیل کلی، الگوی شناختی، نمایش اطلاعات (مثل شبکه ها یا ماتریس ها) و نظایر آنها اشاره کرد.